

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7225986>

Accepted: 06.10.2022

Maliyet Muhasebesi Konusunda Yazılan Doktora ve Yüksek Lisans Tezlerin İçerik Analizi İle İncelenmesi

Analysis of PHD and Master's Theses on Cost Accounting with Content Analysis

Burcu DOĞAN

Adıyaman Üniversitesi Besni Meslek Yüksekokulu, Yönetim Organizasyon Bölümü,
budogan@adiyaman.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2857-4335>

Özet

Rekabetin artması ile birlikte daha güvenilir ve hızlı bilgiye ulaşma isteği karar vericiler tarafından istenmektedir. Maliyet muhasebesi, ürün ve hizmet üreten işletmelerin maliyetlerinin belirlenmesinde karar vericilere yol gösteren analitik bir sistemdir. Ürün ve hizmet maliyetini düşürmek ve karı artırmak için maliyet muhasebesi önem arz etmektedir. İşletmelerin düşük maliyet ile yüksek kar beklentilerinin olması “maliyet muhasebesinin” her daim incelemelere tabi olacağını düşündürmektedir. Bu çalışmada maliyet muhasebesi ile ilgili içerik analizi yapılmıştır. Yüksek Öğretim Kurumu ulusal tez merkezinde erişime açık olan lisansüstü tezler içerisinde “maliyet muhasebesi” konusunda yapılan çalışmalar analize dahil edilmiştir. 1977-2022 (Ağustos ayı dahil) seneleri içerisinde 15 doktora, 106 yüksek lisans tezine erişilmiştir. Ulaşılan veriler belirli kriterlere ayrılarak tablolaştırılmıştır. Araştırmanın ilgi çekici noktalarından birisi de doktora tezlerinin %60 gibi oranda erişim kısıtı ve yüksek lisans tezlerinin yaklaşık % 24’üne erişim izni olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Tamamlanan tezlerin %60 gibi yüksek bir oranda araştırma yöntemi olarak uygulama yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Maliyet muhasebe sistemleri ve analizi ilişkilendirilen en çok kavram olma özelliğine sahip olduğu belirlenmiştir. Uygulama alanı üretim işletmesi/KOBİ ilk sırada yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Maliyet Muhasebesi, İçerik Analizi, Lisansüstü Tezler

Abstract

More and faster customer requests are sent by the senders together with the customers. Cost accounting is an analytical solution that guides system decision makers in applications used in service applications. It represents the cost of the product and service and the cost to the profit budget. It is thought that the low cost and high cost of the enterprises are subject to the examinations of "cost accounting". Content analysis on this cost accounting. "Included in the analysis in higher education institutions within the scope of cost accounting. 1977-2022" was taken from 15 doctorates and 106 postgraduates. It has been tabulated by dividing it into certain budgets obtained. 24% of the attractiveness of the research can be accessed. It is stipulated to apply as a research method at a high rate of 60% of the completed theses. Costs of accounting systems and their review, which should be at most conceptual. The field of application is the manufacturing enterprise/SME in the first place.

Keywords: Cost Accounting, Content Analysis, Postgraduate Theses

1. GİRİŞ

Küresel rekabetin artması işletmelerin karar alırken ve uygularken daha titiz çalışmaları sonucunu doğurmaktadır. Yoğun rekabetin yaşandığı günümüzde işletmeler ayakta kalabilmek ve karlılıklarını koruyabilmek için maliyet muhasebesi uygulamalarını daha titiz bir şekilde yürütmektedir. Ürün ve hizmet üretiminde üretim maliyetlerini, birim maliyetlerini hesaplamak ve asgari düzeyde tutabilmek önem arz etmektedir. Üretilen ürün ya da hizmetin maliyetinin saptanması fiyatlama politikasının temelini oluşturmaktadır. Maliyet muhasebesi bu noktada karar vericilerin kararlarının sağlıklı, güvenilir ve geleceğe dönük kararlara yardımcı olmasında önemli bir noktayı oluşturmaktadır.

Maliyet muhasebesi, ürün ya da hizmetin maliyetini belirleyerek, işletme yöneticilerinin karar almalarını kolaylaştırarak, ürün ya da hizmetin satış fiyatının belirlenmesine katkı sağlamaktadır (Otlu 2012: 23).

Maliyet muhasebesi, ürün ya da hizmetlerin maliyetlerinin parasal olarak ölçülmesinde, maliyetlerin belirlenmesinde hazırlanacak raporların oluşturulmasında giderleri, giderlerin yerlerini belirlemede rol oynayan bir fonksiyona sahiptir (Akdoğan vd. 2015: 11).

İşletme yöneticileri karar alırken muhasebe verilerini kullanmaktadır. Ortaya çıkarılacak ürün ya da hizmetlerin maliyetlerini tespit etmek, maliyet muhasebesinin en temel emellerinden birisidir. İşletmenin kaynaklarının nasıl kullanılacağı plan ve kontrolün nasıl yapılacağı maliyet muhasebesi ile gerçekleştirilmektedir (Altuğ 2006: 7).

Maliyet muhasebesi, üretilen mal ya da hizmetin maliyet bedeli, işletmede oluşan giderlerin maliyetlere yüklenmesi, toplam ve birim maliyetlerin hesaplanması işlemlerinin bütününe denir (Alkan vd. 2007:10).

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi içerisinde yer alan maliyet muhasebesi konulu lisansüstü tez çalışmaları araştırılarak sonraki çalışmalara kaynak teşkil etmesi hedeflenmiştir. 1977-2022(Mayıs ayı dahil) yılları arasında yayınlanan lisansüstü tezler içerik analizi ile incelenmiştir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Sosyal bilimler alanında en sık kullanılan yöntemlerden birisi de içerik analizidir. Muhasebe alanında içerik analizi yöntemi ile yapılmış epey bir çalışmaya rastlamak mümkündür. Ancak maliyet muhasebesi kavramının içerik analizi ile incelenmesi konusunda literatürde çalışmalar bulunmasına rağmen lisansüstü tez bazında sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır.

Temel (2020), Tokat ilinde faaliyet gösteren üretim işletmelerinin maliyet muhasebesi kullanım düzeyini saptamayı amaçlamıştır. Araştırma sonunda, işletmelerin maliyet kullanım düzeylerinin birbirinden farklı olduğunu tespit etmiştir.

Çoşkun ve Şen (2020), üretim işletmelerinin maliyet ve yönetim muhasebesi bilgi düzeyinin ölçülmesi: Ankara sanayi odası 1. Organize sanayi bölgesindeki üretim işletmeleri üzerine ampirik bir çalışma yapmışlar. Çalışma sonucunda uzun yıllar faaliyet gösteren işletmelerin maliyet ve yönetim muhasebe bilgisinin yeni faaliyete başlamış üretim işletmelerinden daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Köroğlu ve Dendeş (2017), Aydın ilinde faaliyet gösteren üretim işletmelerinin maliyet hesaplama yöntemlerini incelemek adına bu çalışmayı yapmışlardır. Geleneksel ve modern maliyet muhasebesi yöntemlerinden hangisini kullandıklarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Geleneksel yöntemlere yatkın oldukları sonucunu tespit etmişlerdir.

Alkan (2014), Türkiye’de 1984-2012 arasındaki dönemde muhasebe alanındaki lisansüstü tezler ile ilgili yaptığı araştırmada içerik analizi yöntemini kullanmıştır. Sonuç olarak muhasebe yazınının gelişmesi için farklı yöntem ve faktörlerinde incelenmesi gerektiği sonucunu tespit etmiştir.

3. ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada ile maliyet muhasebesi konulu doktora ve yüksek lisans tezleri incelenmiştir. Bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara kaynak teşkil etmesi, amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırmada 1977-2022 yılları arasında yükseköğretim kurumu ulusal tez merkezinde erişime açık olan lisansüstü tezler “maliyet muhasebesi” anahtar kelimesi ile sınırlandırılmıştır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Maliyet muhasebesi konusunu tez başlığında yer veren lisansüstü tez çalışmaları içerik analizi ile belirlenmiştir. İçerik analizi; araştırmacının yansız yorum yapması ve düzenli olması sağlayan bir yöntemdir (Koçak ve Arun, 2006:22).bu yöntem ile araştırmacıların kaynaklara ulaşmasına katkı sağlanmaktadır. Sosyal bilimlerin sıklıkla kullandığı yöntemlerden birisidir (Çilingir, 2017: 149). Çalışmanın konusunu, Yüksek Öğretim Kurumu ulusal tez merkezinde maliyet muhasebesi konulu lisansüstü tez çalışmaları oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı ise, maliyet muhasebesi konusunda yapılacak olan çalışmalara temel oluşturmaktır. Bu kapsamda araştırma sorularında; üniversite, tez dağılımları, senelere, cinsiyete, danışman unvanına, araştırma yöntemi, anahtar kelimeler, ilişkilendirildiği kavramlar ve uygulama alanları yer almaktadır. Çalışmanın kaynağı olarak Yüksek Öğretim Kurumu ulusal tez merkezi kullanılmıştır. Çalışmanın değerlendirilmesi ve analizi bulgular kısmında yer almaktadır. Son aşamada bulguların değerlendirilmesi çalışmanın sonuç bölümünde bulunmaktadır.

3.4. Araştırmanın Örneklemi

Bu çalışmada, Yüksek Öğretim Kurumu ulusal tez merkezinde “maliyet muhasebesi” terimi ile tarama gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucunda “maliyet muhasebesi” konusunda yapılan 15 doktora, 106 yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Erişim kısıtlaması nedeniyle 9 doktora, 25 yüksek lisans tezinin içeriklerine ulaşılamamaktadır. Ancak erişim sınırı olan bu tezlerin cinsiyet, danışman, enstitü gibi bilgileri mevcut olduğu için o kısımlarda araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü 15 doktora, 106 yüksek lisans olmak üzere toplam 121 lisansüstü tez oluşturmaktadır.

3.5. Araştırmanın Bulguları

Çalışmada elde edilen bulgular aşağıda tablolar haline sunulmuştur.

Tablo 1: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Tez Türü	N	%
Doktora	15	12,4
Yüksek Lisans	106	87,6

Toplam	121	100
--------	-----	-----

Maliyet muhasebesi alanında yazılmış lisansüstü tez çalışmaları incelendiğinde 15 doktora tezi, 105 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Tezlerin ağırlıklı olarak yüksek lisans tezi olarak tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 2. Üniversitelere Göre Maliyet Muhasebesi Konulu Lisansüstü Tez Dağılımı

Üniversite	Tez Sayısı		
	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam
Anadolu	3	6	9
Selçuk	-	3	3
Hacettepe	1	1	2
Gazi	1	6	7
Giresun	-	1	1
Atatürk	1		1
Bilkent	-	1	1
Altınbaş	-	1	1
Akdeniz	-	2	2
Manisa Celal Bayar	-	2	2
Sivas Cumhuriyet	-	2	2
Sakarya	-	4	4
İnönü	-	1	1
Hatay Mustafa Kemal	-	3	3
İstanbul Ticaret	-	1	1
Okan	-	18	18
İstanbul	1	7	8
Kayseri	-	1	1
Balıkesir	-	1	1
Adnan Menderes	-	2	2
Osmaniye Korkut Ata	-	1	1

Marmara	5	9	14
Çanakkale On Sekiz Mart	-	1	1
İstanbul Teknik	1	1	2
Uludağ	-	2	2
Sakarya	2	-	2
Dumlupınar	-	2	2
Muğla Sıtkı Koçman	-	3	3
Gaziantep	-	3	3
Dokuz Eylül	-	4	4
Kahramanmaraş Sütçü İmam	-	2	2
Nevşehir Hacı Bektaş Veli	-	1	1
Fırat	-	1	1
İzmir Katip Çelebi	-	1	1
KTO Karatay	-	1	1
Beykent	-	2	2
Maltepe	-	1	1
Gediz	-	1	1
Uşak	-	1	1
Trakya	-	2	2
Çağ	-	1	1
Çukurova	-	2	2
Kocaeli	-	1	1
Toplam	15	106	121

Maliyet muhasebesi alanında yazılmış lisansüstü tez çalışmaları incelendiğinde 43 üniversiteden 106 yüksek lisans 15 doktora tezine ulaşılmıştır. Yazılan tezlerin Türkiye'nin doğusundan batısına, kuzeyinden güneyine her bölgesinde çalışmaların gerçekleştiği belirlenmiştir. Marmara ve Okan üniversitesinde en fazla tezin tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3: Tezlerin Senelere Göre Dağılımı

Seneler	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
1977	1	6,7	-	-
1983	1	6,7	-	-
1986	1	6,7	-	-
1987	-	-	1	0,94
1988	1	6,7	-	-
1989	-	-	2	1,89
1990	1	6,7	1	0,94
1991	1	6,7	2	1,89
1992	2	13,3	1	0,94
1993	-	-	1	0,94
1994	-	-	2	1,89
1995	-	-	2	1,89
1996	-	-	2	1,89
1997	-	-	2	1,89
1998	2	13,3	6	5,66
1999	1	6,7	4	3,77
2000	-	-	3	2,83
2001	1	6,7	1	0,94
2002	-	-	2	1,89
2003	-	-	4	3,77
2004	-	-	1	0,94
2005	-	-	3	2,83
2006	-	-	1	0,94

2007	1	6,7	3	2,83
2008	-	-	1	0,94
2009	-	-	2	1,89
2010	-	-	2	1,89
2011	-	-	1	0,94
2012	-	-	2	1,89
2013	-	-	5	4,72
2014	-	-	8	7,55
2015	-	-	9	8,50
2016	-	-	5	4,72
2017	1	6,7	9	8,50
2018	-	-	2	1,89
2019	-	-	8	7,55
2020	1	6,7	4	3,77
2021	-	-	3	2,83
2022			1	0,94
TOPLAM	15	100	106	100

Tablo 3’de yer alan bilgiler incelendiğinde 1977 yılında maliyet muhasebesi konulu ilk lisansüstü tez çalışmasının doktora seviyesinde yapıldığı görülmektedir. 1977 yılından 1983 yılına kadar herhangi bir çalışma yapılamamış 1983 yılında bir çalışma yapıldığı belirlenmiştir. 1987 yılında ilk yüksek lisans tezinin yapıldığı belirlenmiştir. 2022 Ağustos ayı çalışma kapsamında değerlendirilmiştir ve 2022 Ağustos ayında bir adet yüksek lisans tez çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir.

Tablo 4: Cinsiyete Göre Maliyet Muhasebesi Konulu Lisansüstü Tez Dağılımı

Tez Yazarının Cinsiyeti	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
Kadın	2	13,3	45	42,45
Erkek	13	86,7	61	57,55
Toplam	15	100	106	100

Tablo 4'e göre, doktora tez çalışmasını gerçekleştiren 15 kişinin %13,3'ü kadın, %86,7'si erkektir. Yüksek lisans tez çalışmasını gerçekleştiren 105 kişinin %41,90'ı kadın, %58,10'u erkektir. Erkekler kadınlara göre daha çok maliyet muhasebesi tezi yazmıştır.

Tablo 5: Tez Danışmanı Unvanına Göre Maliyet Muhasebesi Konulu Lisansüstü Tez Dağılımı

Tez Danışmanının Unvanı	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
Profesör Dr.	7	46,6	25	23,59
Doçent Dr.	1	6,7	30	28,30
Dr. Öğretim üyesi	1	6,7	46	43,40
Belirtilmemiş	6	40	4	3,77
İki Danışman (Her İkisi De Profesör Dr.)	-	-	1	0,94
Toplam	15	100	106	100

Tablo 5'e göre doktora tez danışmanlarının %46,6'sının Prof. Dr., %6,7'sinin Doç. Dr. ve Dr. Öğretim Üyesi, %40'nun tez danışmanı bilgisine ulaşamamış olduğu görülmektedir. Yüksek lisans tez danışmanlarının %23,59'nun Prof. Dr., %28,30'nun Doç. Dr., %43,40'nun Dr. Öğretim Üyesi, % 3,77'sinin tez danışmanı bilgisine ulaşamamış olduğu ve %0,94'nün iki danışman ile tez çalışmasının tamamladığı bilgisine ulaşılmış olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Araştırma Yöntemine Göre Maliyet Muhasebesi Konulu Lisansüstü Tez Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
Anket	1	6,7	7	6,60
Mülakat	-	-	1	0,94
Nitel Analiz	-	-	1	0,94
Uygulama	5	33,3	64	60,38
Vaka / Örnek Olay	-	-	6	5,66
Tarama / Sektör Yetkilileri İle Görüşme	-	-	2	1,89
Erişim izni yok	9	60	25	23,5

Toplam	15	100	106	100
--------	----	-----	-----	-----

Tablo 6'ya göre, lisansüstü tez çalışmalarında 6 farklı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bunlar anket, mülakat, nitel analiz, uygulama, vaka/örnek olay ve tarama/ sektör yetkilileri ile görüşmedir. Doktora tezlerinde %33,3 ile uygulama yöntemi ilk sırada yer almaktadır. %6,7'si anket yöntemini tercih etmiştir. %60 gibi yarısından fazlasına ise erişim izni olmadığı için kullanılan araştırma yöntemi hakkında bilgi verilememiştir. Yüksek lisans tezlerinde %60,38'i uygulama yöntemi ilk sırada yer almaktadır. %6,60'ı anket ve vaka/örnek olay yöntemini, %1,89'u tarama/ sektör yetkilileri ile görüşme, %0,94'ü mülakat ve nitel analiz yöntemini tercih etmiştir. %23,5'nin erişim izni olmadığı için kullanılan araştırma yöntemi hakkında bilgi verilememiştir. Lisansüstü tez çalışmalarının ağırlıklı olarak uygulama yöntemini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7: Lisansüstü Tezlerin Başlıklarında İlişkilendirilen Kavramlar

İlişkilendirilen Kavram	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
Kayıp-Atık Maliyetleri	1	6,7	1	0,94
Faaliyet Tabanlı Maliyetleme	2	13,3	1	0,94
Tam Zamanında Üretim	2	13,3	7	6,60
Proje- Planlama- Kontrol İlişkilendirme	1	6,7	1	0,94
Sipariş Maliyet Yönetimi	-	-	3	2,83
Finansal Raporlama Standartları / Tek Düzen Muhasebe Sistemi	-	-	5	4,72
Stok Değerleme Yönetimi	-	-	2	1,89
Malzeme Akış Planlaması	-	-	2	1,89
Maliyet Muhasebe sistemleri İle Analizi	-	-	42	39,62
Kurumsal Yapı, Kurumsal Kaynak Planlaması ile Maliyet Muhasebesi	-	-	3	2,86
Yönetim Ve Maliyet Muhasebesi	-	-	5	4,72
Maliyet – Hacim –Kar Analizi	-	-	2	1,89
Hizmet Üretim Maliyeti	-	-	1	0,94
Yönetim Bilgi Sistemleri	-	-	1	0,95
Yalın Maliyet Muhasebesi	-	-	2	1,89
Safha Maliyet Sistemi	-	-	1	0,94

Esnek Üretim Sistemleri	-	-	1	0,94
Çevre Maliyet Muhasebesi	-	-	1	0,94
Erişim izni yok	9	60	25	23,58
Toplam	15	100	106	100

Tablo 7'ye göre doktora tezlerinin başlıkları ile ilişkilendirilen kavramlar incelendiğinde faaliyet tabanlı maliyetleme ve tam zamanında üretim kavramlarının daha çok ilişkilendirildiği belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinin başlıkları ile ilişkilendirilen kavramlar incelendiğinde maliyet muhasebe sistemleri ile analizi kavramları ile ilişkilendirildiği belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin doktora (%60) ve yüksek lisans (%23,58) erişim izni olmadığı için ilişkilendirilen kavramlar hakkında bilgi edinilememiştir.

Tablo 8: Lisansüstü Tez Çalışmalarının Uygulanma Alanları

Uygulama Alanı	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
Organize Sanayi Bölgesi	1	6,7	3	2,83
Teorik Uygulama	-	-	5	4,72
Turizm / Konaklama Sektörü	-	-	3	2,83
Gıda / Tarım Sektörü	-	-	4	3,77
Catering işletmeleri	-	-	1	0,95
İnşaat sektörü	1	6,7	4	3,77
Tekstil / Deri Sektörü	1	6,7	6	5,66
Hayvancılık Sektörü	-	-	3	2,83
Ayakkabı Sektörü	-	-	1	0,95
Otomobil Sektörü	-	-	1	0,95
Hastane İşletmeleri	1	6,7	9	8,50
Güneş Enerji Santrali	-	-	1	0,95
Muhasebe Meslek Mensupları ya da işletme yöneticileri	-	-	1	0,95
Tersane	1	6,7	-	-
Servis Taşımacılığı	-	-	1	0,95
Maden İşletmesi	-	-	1	0,95

Matbaa İşletmeleri	-	-	1	0,95
Buz Dolabı Fabrikası	1	6,7	-	-
Demir-Çelik Boru İşletmesi	-	-	2	1,89
Belirli Bir Bölge Lojmanı	-	-	1	0,95
Üretim İşletmesi / KOBİ	-	-	17	16,04
Plastik Sanayi Sektörü	-	-	2	1,89
Yer Hizmeti Firmaları	-	-	1	0,95
Fındık Üretim İşletmesi	-	-	1	0,95
Mobilya Üretim İşletmesi	-	-	3	2,83
Eğitim Sektörü	-	-	2	1,89
Kalıp Sanayi	-	-	1	0,95
Isı Yalıtım Sektörü	-	-	1	0,95
Kuyumculuk Sektörü	-	-	1	0,95
KOBİ Yöneticileri ile Görüşme	-	-	1	0,95
Şeker Üretim İşletmeleri	-	-	1	0,95
Geri Dönüşüm İşletmesi	-	-	1	0,95
Süt ve Süt Ürünleri Sektörü	-	-	1	0,95
Erişim izni yok	9	60	25	23,58
Toplam	15	100	106	100

Doktora tezlerinin erişim izni olanlarında yazılan her bir tez farklı bir araştırma yöntemine göre uyguladıkları alanlar incelendiğinde, organize sanayi bölgesi, inşaat sektörü, tekstil / deri sektörü, hastane işletmeleri, tersane, buzdolabı fabrikasında uygulandığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinin araştırma yöntemine göre uyguladıkları alanlar incelendiğinde üretim işletmesi/KOBİ, hastane işletmeleri ve teorik uygulamanın ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Maliyet muhasebesi ile ilgili olarak yazılan lisansüstü tezlerin uygulama alanı olarak neredeyse her sektörde uygulama yapıldığı sonucuna ulaşıldığı ifade edilebilmektedir.

Tablo 9: Maliyet muhasebesi ile ilgili yazılan tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Bölüm	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%

Sosyal Bilimler	12	80	98	92,45
İşletme	1	6,7	2	1,89
Fen Bilimleri	1	6,7	5	4,72
Sağlık Bilimleri	1	6,7	-	-
Lisansüstü Eğitim	-	-	1	0,94
Toplam	15	100	106	100

Tablo 9'a göre doktora tezlerinin %80'i sosyal bilimler, %6,7'si işletme, fen bilimleri ve sağlık bilimleri enstitülerinde tamamlandığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinin %92,45'i sosyal bilimler, %4,72'si fen bilimleri, %1,89'u işletme ve %0,94'ü lisansüstü eğitim enstitülerinde tamamlandığı belirlenmiştir. İncelenen 121 tezin yükseköğretim kurulu tez merkezinde enstitü bilgileri yer aldığı için tezlerle ilgili bu kısımda erişim sorunu yaşanmamıştır.

Tablo 10: Maliyet muhasebesi İle İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerin Erişim İzin Durumuna Göre Dağılımı

İzin Durumu	Doktora		Yüksek Lisans	
	N	%	N	%
İzinli	6	40	81	76,42
İzinsiz	9	60	25	23,58
Toplam	15	100	106	100

Tablo 10'a göre doktora tezlerinin %40'ına erişim izni var iken, %60'ına erişim izninin olmadığı belirlenmiştir. Yüksek lisans tezlerinin %76,42'sine erişim izninin olduğu, %23,58'ne erişim izni olmadığı belirlenmiştir.

4. SONUÇ

Küreselleşme ile birlikte işletmelerin faaliyet ve pazarlama alanlarının genişlemesi gibi olumlu katkıların yanında yoğun rekabet ortamının da oluşması işletmelerin alacakları kararlarda daha dikkatli yol izlemeleri sonucunu doğurmaktadır. Maliyet muhasebesi de değişen zorlu koşullara göre kendini revize ederek işletmelerin karar alıcılara gereken katkıyı sağlamaktadır. Maliyet muhasebesinin etkin ve verimli kullanılması sonucunda üretilen ürün ve hizmetlerin birim maliyetleri doğru ve kesiksiz hesaplanabilmekte ve ileriye dönük kararların daha isabetli alınmasına yardımcı olmaktadır. İşletmelerin en temel amaçlarının başında gelen minimum maliyet ile en yüksek karın sağlanmasında doğru verilerin kullanılmasına katkı sağlayan maliyet muhasebesi ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin incelendiği bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- ✓ Maliyet muhasebesi alanında yazılmış lisansüstü tez çalışmaları incelendiğinde 15 doktora tezi, 106 yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Yüksek lisans tez çalışmasının daha fazla yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Tamamlanan 121 tezin 43 farklı üniversite yazıldığı, Marmara ve Okan üniversitesinde en fazla tezin tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ 1998 yılında 2 adet doktora tezi, 2015 ve 2017 yılında 9 adet yüksek lisans tezi ile en fazla tez yazılan yıl oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Doktora tezlerinin Prof. Dr. unvanına sahip danışmanlar en fazla yürütüldüğü, yüksek lisans tezlerinin Dr. öğretim üyesi tarafından yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Lisansüstü tez çalışmalarında 6 farklı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Anket, mülakat, nitel analiz, uygulama, vaka/örnek olay ve tarama/ sektör yetkilileri ile görüşmedir. Lisansüstü tezlerde ne çok uygulama yönteminin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Doktora tezlerinin başlıkları ile ilişkilendirilen kavramlar incelendiğinde faaliyet tabanlı maliyetleme ve tam zamanında üretim kavramlarının daha çok ilişkilendirildiği, yüksek lisans tezlerinde maliyet muhasebe sistemleri ile analizi kavramları ile ilişkilendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Maliyet muhasebesi ile ilgili olarak yazılan lisansüstü tezlerin uygulama alanı olarak neredeyse her sektörde uygulama yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Lisansüstü tez çalışmalarının sosyal bilimler enstitüsünde tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır.
- ✓ Doktora tezlerinin %60'ına, yüksek lisans tezlerinin % 23,58'ine erişim izninin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak işletmeler maliyetlerini minimum seviyede tutmak ve karı üst seviyelere çekebilmek adına maliyet muhasebesini kurmak etkin ve verimli bir şekilde kullanmak zorundadırlar. Araştırmanın bulguları sadece anahtar kelime olarak “maliyet muhasebesi” ile sınırlıdır. Çalışmaların daha detaylandırılarak yapılması daha kapsamlı bilgiler literatüre kazandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan N., Gündüz E. ve Sevim A. (2015). Maliyet muhasebesi, *A.Ü. Açıköğretim Fakültesi Yayınları*. No. 1699, Eskişehir.
- Otlu, F. ve Çukacı Y.C. (2006). “Genel imalat maliyetlerinin dağıtımında faaliyet esasına dayalı maliyetleme sistemi ve çevresel maliyetlerin değerlendirilmesi”, *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20 (1), ss.393-411.
- Altuğ, O. (2006). Maliyet muhasebesi, *Türkmen Kitabevi*, İstanbul.
- Koçak, A. ve Özgür A., (2006) “İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu”. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4 (3), s. 21-28.

- Çilingir, A. (2017) “İletişim alanında içerik analizi yöntemi kullanılarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir inceleme”, *Erciyes İletişim Dergisi Akademia*, 5 (1), s. 148-160.
- Alkan İ., Karaca Ç., Saler M. H., Doruk O. ve Uysal T. (2007). Maliyet muhasebesi, Can Matbaacılık, İstanbul.
- Temel, E. (2020). “Üretim işletmelerinde maliyet muhasebesi kullanım düzeyinin ölçülmesine yönelik bir araştırma: Tokat ili örneği”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22/4: s. (1107-1123).
- Alkan, G. (2014). Türkiye’de muhasebe alanında yapılan lisansüstü tez çalışmaları üzerine bir araştırma(1984-2012). *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (61), 41-52.
- Köroğlu Ç. ve Dendeş A. (2017). “Üretim işletmelerinin maliyet hesaplama yöntemlerinin incelenmesi: Aydın ili örneği”, *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 15/4: ,s. (265-284).
- Coşkun A. ve Şen O. (2020), “ Üretim işletmelerinin maliyeti ve yönetim muhasebesi bilgi düzeyinin ölçülmesi: Ankara sanayi odası 1. organize sanayi bölgesindeki üretim işletmeleri üzerine bir çalışma”, *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4/1: s. (32-37)
- Yükseköğretim kurumu tez merkezi <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Köksalanlar A. A. ve Soykök B. (2021). İznik İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 38 (17), 5503-5524.
- Öğülmüş S. (1991). İçerik Çözümlemesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 24 (1), 213-228.
- Karagün V. (2020). Urfa İli Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir İnceleme. *Econharran Harran Üniversitesi İİBF Dergisi*. 4 (6), 2020, 21-33.